

Byggðastofnun

Ársreikningur 2019

Ártorg 1
550 Sauðárkrókur

Kt. 450679-0389

Efnisyfirlit

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra.....	1
Áritun óháðs endurskoðanda.....	6
Rekstrarreikningur.....	9
Efnahagsreikningur.....	10
Sjóðstreymi.....	11
Skýringar.....	12

Skýrsla stjórnar Bygðastofnunar og forstjóra

Hlutverk

Um stofnunina gilda lög um Bygðastofnun nr. 106/1999 og reglugerð nr. 347/2000. Hlutverk Bygðastofnunar er að efla byggð og atvinnulíf með sérstakri áherslu á jöfnun tækifæra allra landsmanna til atvinnu og búsetu. Í samræmi við hlutverk sitt undirbýr, skipuleggur og fjármagnar stofnunin verkefni og veitir lán með það að markmiði að treysta byggð, efla atvinnu og stuðla að nýsköpun í atvinnulífi. Stofnunin skipuleggur og vinnur að atvinnuráðgjöf í samstarfi við atvinnuþróunarfélög, sveitarfélög og aðra haghafa. Bygðastofnun fylgist með þróun byggðar í landinu, m.a. með gagnasöfnun og rannsóknum. Stofnunin getur gert eða látið gera áætlanir um þróun byggðar og atvinnulífs í þeim tilgangi að treysta búsetu og atvinnu í byggðum landsins.

Rekstur 2019

Samkvæmt rekstrarreikningi nam hagnaður af rekstri stofnunarinnar 95,4 milljónum króna á árinu en til samanburðar var 113,4 milljóna króna hagnaður árið 2018. Eigið fé í lok desember 2019 samkvæmt efnahagsreikningi var 3.216 milljónir króna. Eiginfjárlutfall samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki var 19,25% en var 21,45% í lok árs 2018.

Efnahagur stofnunarinnar nam í lok desember 16.475 milljónum króna og hefur hækkað um 1.589 milljónir króna á árinu. Stærsti einstaki liðurinn á eignahlíð efnahagsreiknings eru útlán til viðskiptavina og námu þau 13.851 milljónum króna og höfðu hækkað um 1.737 milljónir króna frá áramótum. Handbært fé í lok desember nam 475 milljónum króna, en var 1.102 milljónir króna í árslok 2018. Lántökur námu 13.014 milljónum króna og höfðu hækkað um 1.510 milljónir króna á árinu. Ný útlán á árinu námu 2.685 milljónum króna á móti 2.846 milljónum króna árið 2018.

Samkvæmt 84. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki skal eiginfjárgrunnur í heild nema að lágmarki 8% af áhættugrunni, en í árslok var eiginfjárlutfall stofnunarinnar eins og að ofan greinir 19,25%. Fjármálaeftirlit Seðlabankai Íslands (Sí) hefur ákveðið í samræmi við heimildir sínar, samkvæmt 1. og 2. mgr. 86. gr. d laga um fjármálafyrirtæki, sveiflujöfnunarauka fyrir stofnunina auk verndunarauka skv. 86 gr. e sömu laga. Samanlögð krafa um eiginfjáruka er 4,25%. Skv. ákvörðun Sí skal Bygðastofnun viðhalda 2,0% sveiflujöfnunarauka og 2,5% verndunarauka frá og með 1. febrúar 2020. Samanlögð eiginfjárkrafa verður því frá þeim tíma 12,50%

Í byrjun janúar 2019 óskaði Framkvæmdasýsla ríkisins fyrir hönd Bygðastofnunar eftir tilboðum í byggingu á nýrri skrifstofubyggingu fyrir stofnunina að Sauðármýri 2 á Sauðárkróki. Lægstbjóðandi var Friðrik Jónsson ehf. og er stefnt að verklokum vorið 2020.

Í apríl 2019 samþykkti stjórn nýjan lánaflökk til verkefna sem stuðla að umhverfisvernd í landsbyggðunum, svokölluð Græn lán. Þessi lán eru veitt til verkefna sem með einum eða öðrum hætti stuðla að umhverfisvernd, s.s. nýtingu endurnýjanlegra orkugjafa, bættrar orkunýtni, mengunarvarna, bættrar auðlindanotkunar, lífrænnar matvælaframleiðslu o.s.frv.

Í kjölfar vaxtalækkunar Seðlabanka Íslands ákvað stjórn á fundi í nóvember 2019 að lækka vexti á verðtryggðum lánum um 0,2%. Kjör á verðtryggðum almennum lánum eru þá 5,7% en 4,8% á grænum lánum, lánum til stuðnings atvinnurekstri kvenna og landbúnaðarlánum.

Stjórnarhættir

Málefni byggðamála, og þar á meðal Bygðastofnun heyrar undir samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið.

Skv. 3. gr. laga um Bygðastofnun skipar ráðherra á ársfundi sjö menn í stjórn Bygðastofnunar til eins árs í senn og sjö menn til vara. Á ársfundi stofnunarinnar 10. apríl 2019 skipaði samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra nýja stjórn sem sitja skal fram að næsta ársfundi en þó ekki lengur en til 1. júlí 2020. Í stjórnina voru skipuð Magnús Björn Jónsson stjórnarformaður, Halldóra Kristín Hauksdóttir varaformaður, Gunnar Þór Sigbjörnsson, Gunnar Þorgeirsson, Karl Björnsson, María Hjálmarsdóttir og Sigríður Jóhannesdóttir. Úr stjórninni gekk Illugi Gunnarsson. Á sama tíma voru sjö varamenn skipaðir, þau Anna Guðrún Björnsdóttir, Bergur Elías Ágústsson, Eiríkur Blöndal, Herdís Þórðardóttir, Magnús Þór Hafsteinsson, Oddný María Gunnarsdóttir og Þórey Edda Elisdóttir. Ráðherra skipar formann og varaformann og ákveður þóknun stjórnar. Sí metur hæfi stjórnarmanna skv. 52. gr. laga um fjármálafyrirtæki.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Þann 27. maí 2019 sagði Oddný María Gunnarsdóttir sig frá setu sem varamaður í stjórn Byggðastofnunar og þann 30. ágúst 2019 sögðu Gunnar Þór Sigbjörnsson og Magnús Þór Hafsteinsson sig einnig frá setu í stjórn.

Árið 2019 hélt stjórn Byggðastofnunar 12 stjórnarfundi. Fundir eru almennt haldnir á skrifstofu stofnunarinnar á Sauðárkróki, en einnig hélt stjórn fundi á Húsavík, Siglufirði, Egilsstöðum og í Reykjavík. Eru fundargerðir stjórnar birtar á heimasíðu stofnunarinnar. Hlutfall karla og kvenna í stjórn er jafnt.

Eitt af verkefnum Byggðastofnunar á síðastliðnu ári var að innleiða nýtt regluverk tengt peningabætti og fjármögnun hryðjuverka sem byggir á lögum nr. 140/2018. Áhættumat fyrir Byggðastofnun var samþykkt á fundi stjórnar þ. 30. ágúst 2019 og á sama fundi stefna Byggðastofnunar og reglur vegna málaflokksins. Að auki voru Verklagsreglur um útlánastarfsemi Byggðastofnunar uppfærðar til samræmis. Hjalti Árnason, forstöðumaður lögfræðisviðs, var skipaður ábyrgðarmaður samkvæmt 1. mgr. 34. gr. laga nr. 140/2018.

Í lok árs 2019 lét stjórn í fyrsta sinn framkvæma árangursmat stjórnar og forstjóra og verður unnið úr niðurstöðum þess á árinu 2020.

Í 4. gr. laga um Byggðastofnun er nánar kveðið á um verkefni stjórnar. Stjórn hefur sett sér reglur um störf sín og voru þær síðast endurskoðaðar 21. febrúar 2020.

Stjórn Byggðastofnunar leitast við að viðhalda góðum stjórnunarháttum og hefur sett sér reglur um störf stjórnar auk siðareglna fyrir starfsfólk og stjórn. Þá hafa verið settar starfsreglur fyrir endurskoðunarnefnd og stjórn hefur skilgreint hlutverk regluvarðar. Hjá stofnuninni starfar lánanefnd sem fjallar um allar lánsúmsóknir, sölu fullnustueigna auk þess að gera tillögu til stjórnar um sölu hlutabréfa og afgreiðslu lánamála yfir sínum heimildamörkum. Þá eru til staðar hjá stofnuninni aflamarksnefnd, áhættumatsnefnd, og öryggisnefnd sem settar hafa verið verklagsreglur um. Verklagsreglur um útlánastarfsemi, fjármála- og eignausýslu hafa verið uppfærðar reglulega og í þeim er m.a. kveðið á um heimildir lánanefndar.

Í umboði stjórnar starfar endurskoðunarnefnd sem hefur lögbundið eftirlitshlutverk með endurskoðun stofnunarinnar. Endurskoðunarnefnd skal aðstoða stjórn við að uppfylla skyldur sínar með því að starfa sem óháður og hlutlægur aðili sem hefur eftirlit með reikningsskilafarli stofnunarinnar og innra eftirliti hennar ásamt störfum ytri og innri endurskoðenda stofnunarinnar eins og nánar er tilgreint í verklagsreglum hennar og í samræmi við 108. gr. b. laga nr. 3/2006 um ársreikninga.

Stjórn ber ábyrgð á skipun endurskoðunarnefndar og skal nefndin svara beint til stjórnar. Hún skal skipuð þremur aðilum eigi síðar en mánuði eftir aðalfund. Nefndarmenn skulu vera óháðir endurskoðanda eða endurskoðendum Byggðastofnunar og meirihluti nefndarmanna skal jafnframt vera óháður Byggðastofnun. Á fundi stjórnar 17. maí 2019 voru Ragna Hjartardóttir, Sigríður Jóhannesdóttir og Ólafur Sigurbergsson skipuð í endurskoðunarnefnd Byggðastofnunar til eins árs og Halldóra Kristín Hauksdóttir til vara.

Stjórn skipar regluvörð samkvæmt erindisbréfi og kemur regluvörður að lágmarki einu sinni á ári fyrir stjórn og kynnir skýrslu um þau málefni sem undir starfssvið hans heyra. Þá hefur stjórn einnig skipað persónuverndarfulltrúa skv. erindisbréfi.

Ríkisendurskoðun ber ábyrgð á endurskoðun Byggðastofnunar skv. 4. gr. laga um Ríkisendurskoðun og endurskoðun ríkisreikninga nr. 46/2016. Ríkisendurskoðun fól PricewaterhouseCoopers ehf. í kjölfar útboðs að sjá um endurskoðun á ársreikningi Byggðastofnunar í umboði sínu rekstrarárin 2018-2024.

Byggðastofnun er undanþegin rekstri á innri endurskoðunardeild skv. ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá árinu 2012. Árið 2016, í kjölfar útboðs, samdi Byggðastofnun við KPMG um að sjá um innri endurskoðun Byggðastofnunar á árunum 2016-2020.

Verkefni forstjóra eru nánar tilgreind í 5. gr. laga um Byggðastofnun og í erindisbréfi ráðherra.

Stofnunin skiptist í fjögur svið, fyrirtækjasvið, lögfræðisvið, rekstrarsvið og þróunarsvið. Fjöldi starfsmanna í lok desember var 26 í jafn mörgum stöðugildum.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Áhættustýring

Skv. niðurstöðu Fjármálaeftirlitsins frá árinu 2015 er Byggðastofnun undanþegin starfrækslu áhættunefndar sbr. 5 mgr. 78 gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Vegna þessarar undanþágu þá hvíla starfsskyldur áhættunefndar sem mælt er fyrir um á stjórn Byggðastofnunar.

Á árinu 2015 var í fyrsta skipti staðfest áhættustefna af stjórn Byggðastofnunar og er hún endurskoðuð árlega, nú síðast í október 2019, en stjórn Byggðastofnunar ber ábyrgð á áhættustýringu stofnunarinnar. Skv. 11. gr. laga um Byggðastofnun skal fjárhagslegt markmið lánastarfsemi stofnunarinnar vera að varðveita eigið fé að raungildi og hefur hún því takmarkaðan áhættuvilja, en stjórn stofnunarinnar ákveður viðunandi áhættu. Fjórum sinnum á ári fær stjórn stofnunarinnar upplýsingar um áhættu og framkvæmd áhættustýringar.

Áhættustýring og virkt innra eftirlit er ein af meginstoðum ábyrgs reksturs stofnunarinnar. Byggðastofnun hefur skilgreint helstu áhættuþætti í rekstri sínum. Þeir eru útlánaáhætta, samþjöppunaráhætta, markaðsáhætta, gengisáhætta, vaxtaáhætta, uppgreiðsluáhætta, verðbólguáhætta, lausafjáraáhætta, útstreymisáhætta, seljanleikaáhætta, rekstraráhætta, upplýsingatækniáhætta, pólitísk og lagaleg áhætta, orðsporsáhætta og starfsmannaáhætta.

Virkt innra eftirlit er hjá stofnuninni og hafa flestir ferlar verið skráðir niður. Þessir ferlar og áhættuþættir eru metnir reglulega. Hafa úttektir sýnt fram á að skilgreindar eftirlitsaðgerðir eru virkar.

Í samræmi við 17. grein laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki hefur verið skipaður sérstakur umsjónarmaður áhættustýringar hjá Byggðastofnun og gilda um störf hans reglur um umsjónarmann áhættustýringar sem samþykktar voru af stjórn í janúar 2017. Hefur umsjónarmaður áhættustýringar beinan og milliliðalausán aðgang að stjórn Byggðastofnunar og flytur skýrslu um þau málefni sem undir starfssvið hans heyra einu sinni á ári auk þess að leggja fyrir stjórn ársfjórðungslega áhættuskýrslu.

Fjármögnun

Í janúar 2019 var gefinn út 2.450 milljóna króna skuldabréfaflokkur sem skráður var í Kauphöll Íslands. Var hann til 15 ára og ber 1,96% vexti. Að auki hafði stofnunin 2.500 milljóna króna lántökuheimild á árinu 2019 sem nýtt var í byrjun árs 2020.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf samkvæmt 66. gr. d í lögum um ársreikninga

Byggðastofnun telst til eininga tengdum almannahagsmunum eins og hugtakið er skilgreint í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, með síðari breytingum. Meginhlutverk stofnunarinnar er að tryggja lánsframboð á byggðalega viðkvæmum svæðum.

Stjórn Byggðastofnunar hefur sett sér starfsreglur þar sem m.a. er kveðið á um að stjórnarformanni í Byggðastofnun sé óheimilt að taka að sér önnur störf fyrir stofnunina en þau sem teljast eðlilegur hluti starfa hans sem stjórnarformanns. Stjórnarmaður skal ekki taka þátt í meðferð máls er varðar viðskipti hans sjálfs, fyrirtækis sem hann á virkan eignarhlut í, situr í stjórn, er í forsvari fyrir, er starfsmaður við eða á verulegra hagsmuna að gæta í eða telst að öðru leyti innherji í, svo og varðandi samkeppnisaðila slíkra fyrirtækja. Sama gildir um þátttöku í meðferð máls sem tengist aðila sem er venslaður stjórnarmanni persónulega eða fjárhagslega. Aðalmenn og varamenn í stjórn Byggðastofnunar, eða fyrirtæki sem þeir eiga eða eru í forsvari fyrir, skulu ekki sækja um lán og/eða styrki hjá stofnuninni. Öll önnur viðskiptaerindi stjórnarmanna og/eða varamanna, og fyrirtækja sem þeir kunna að eiga eða vera í forsvari fyrir skulu lögð fyrir stjórn Byggðastofnunar.

Stjórn Byggðastofnunar hefur einnig sett siðareglur sem gilda um stjórn og starfsmenn. Siðareglur minna starfsmenn og stjórn Byggðastofnunar og aðra þá sem starfa í umboði hennar á víðtækar og strangar siðferðiskröfur sem gerðar eru til þeirra og stuðla þannig að því að efla það traust og þann trúverðuleika sem stofnuninni er nauðsynlegt að hafa.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Byggðastofnun fylgir lögum, reglum og samningum sem snerta jafnréttismál og gilda á hverjum tíma. Byggðastofnun er vinnustaður þar sem konur og karlar eru metin á eigin forsendum, hafa jafna möguleika og sömu réttindi í starfi og til starfsframa. Jafnréttisáætlun Byggðastofnunar er ætlað að stuðla að jöfnum rétti og stöðu kynjanna innan stofnunarinnar og samþættingu kynja- og jafnréttissjónarmiða í starfi og stefnumótun Byggðastofnunar. Jafnréttisáætlun Byggðastofnunar nær til allrar starfsemi Byggðastofnunar.

Árið 2018 veitti Jafnréttisstofa Byggðastofnunar heimild til að nota jafnlaunamerkið árin 2018-2021. Í því fólst staðfesting á að Byggðastofnun hafi fengið vottun á jafnlaunakerfi sínu samkvæmt jafnlaunastaðli ÍST 85:2012 og uppfyllti öll skilyrði staðalsins. Með því er staðfest að launaákvæðanir séu kerfisbundnar, að fyrir hendi sé jafnlaunakerfi samkvæmt kröfum jafnlaunastaðals og að reglubundið er fylgst með því hjá stofnuninni að starfsfólk sem vinnur sömu eða jafnverðmæt störf hafi sambærileg laun óháð kynferði.

Byggðastofnun hefur sjálfbæra þróun og vernd umhverfisins að leiðarljósi í öllu sínu starfi. Á þann hátt leggur Byggðastofnun sitt af mörkum til að mæta þörfum samtímans án þess að draga úr möguleikum komandi kynslóða til þess að mæta þörfum sínum. Umhverfis- og samfélagsstefna og framkvæmd hennar er liður í daglegu starfi Byggðastofnunar til að draga úr álagi á umhverfið, auka gæði og vekja áhuga á innra umhverfisstarfi og samfélagslegri ábyrgð. Stefnan tekur til allrar starfsemi Byggðastofnunar.

Atburðir eftir lok árs

Byggðastofnun gekk frá 2.500 milljóna króna lántöku við Endurlán ríkissjóðs í febrúar 2020 byggða á lántökuheimild ársins 2019.

Byggðastofnun hefur reynt að meta áhrif COVID-19 veirunnar á lánasafn stofnunarinnar en talið er að áhrifin verði mest hjá lántakendum hennar í ferðaþjónustu, en lán til þeirrar greinar nema um 4 milljörðum króna. Stofnunin telur að áhrifin geti haft allt að 500 mkr. neikvæð áhrif á sjóðstreymi á árinu 2020, að því gefnu að ekkert verði greitt af lánum í ferðaþjónustu og allt að 500 mkr. á árinu 2021 og hefur samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu verið gerð grein fyrir því. Áhrifin verða fyrst mest á sjóðstreymi stofnunarinnar en gætu orðið seinna á rekstur og efnahag. Stofnunin er þó vel í stakk búin að mæta þessu áfalli þar sem efnahagur hennar er sterkur og hún hefur næga lántökuheimild. Nánar er getið um þetta í skýringu 21.

Framtíðarhorfur

Eiginfjárstaða stofnunarinnar er sterk og gefur henni færi á að vera öflugur bakhjarl fyrirtækja á landsbyggðunum. Ljóst er þó að þar sem efnahagsreikningur stofnunarinnar hefur stækkað ört á undanförunum árum í samræmi við aukna eftirspurn eftir útlánum hennar að eigandi stofnunarinnar mun á næstu misserum þurfa að leggja stofnuninni til aukið eigið fé svo hún geti uppfyllt eiginfjárkröfur SÍ og áfram sinnt mikilvægu hlutverki sínu í landsbyggðunum.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um reikningskil lánastofnana.

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af rekstri Byggðastofnunar á árinu 2019, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu 31. desember 2019 og breytingu á handbæru fé á árinu.

Jafnframt er það álit okkar að ársreikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögggt yfirlit um þróun og árangur í rekstri stofnunarinnar, stöðu hennar og lýsi helstu áhættuþáttum og óvissum sem stofnunin býr við.

Stjórn Byggðastofnunar og forstjóri hafa fjallað um ársreikninginn fyrir árið 2019 og staðfesta hann með undirritun sinni.

Sauðárkróki, 20. mars 2020

Magnús B. Jónsson formaður

Gunnar Þorgeirsson

Halldóra K. Hauksdóttir

Karl Björnsson

María Hjálmarsdóttir

Sigríður Jóhannesdóttir

Aðalsteinn Þorsteinsson, forstjóri

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og forstjóra Byggðastofnunar

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Byggðastofnunar fyrir árið 2019, í umboði Ríkisendurskoðunar. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar og forstjóra, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi og skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu stofnunarinnar á árinu 2019, efnahag hennar 31. desember 2019 og breytingu á handbæru fé á árinu 2019, í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningssskilareglur, og að skýrsla stjórnar og forstjóra hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Grundvöllur álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda. Við erum óháð stofnuninni samkvæmt ákvæðum siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi stofnunarinnar. Við uppfylfum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábending

Án þess að setja fyrirvara við álit okkar viljum við vísa í skýrslu stjórnar í umfjöllun hennar um atburði eftir lok reikningsárs en þar fjalla stjórnendur um áhrif Covid-19 faraldursins á stöðu stofnunarinnar.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Endurskoðunaraðgerðir

Mat á útlánnum

Sjá nánar skýringar nr. 10 "Útlán til viðskiptavina" og nr. 13 "Afskriftarreikningur"

Áhersla í endurskoðun okkar var á mat útlána þar sem útlán nema um 13.850 milljónum króna eða 84% af heildareignum stofnunarinnar. Afskriftarreikningur útlána nemur 1.283 milljónum króna eða 8,48% af heildarútlánnum stofnunarinnar. Vegna umfangs matskenndra þátta við útreikning á afskriftarreikningi er þessi liður lykilatriði í endurskoðun okkar.

Útlán stofnunarinnar eru upphaflega metin á gangvirði sem er lánsfjárhæðin, auk alls kostnaðar vegna viðskiptanna. Útlán eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði. Áfallnir vextir og verðbætur eru taldir með í bókfærðu virði lána.

Aðrar upplýsingar í ársskýrslu

Stjórn og forstjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru ársskýrsla að undanskildum ársreikningi og áritun okkar á hann. Ársskýrsla liggur ekki fyrir við áritun okkar á ársreikninginn en við búumst við að fá hana afhenta til yfirferðar áður en hún verður gefin út.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi stofnunarinnar ber okkur að lesa aðrar upplýsingar í ársskýrslu þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða aðra

Áritun óháðs endurskoðanda

Þekkingu sem við höfum aflað okkur við endurskoðunina eða virðast verulega rangar. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því.

Ábyrgð stjórnar og forstjóra á ársreikningnum

Stjórn og forstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Stjórn og forstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum stofnunarinnar að meta hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning stofnunarinnar á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa stofnunina upp eða hætta rekstri hennar, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi stofnunarinnar. Stjórnendum stofnunarinnar ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits stofnunarinnar.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að stofnunin verði ekki lengur rekstrarhæf.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Áritun óháðs endurskoðanda

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óhæðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Reykjavík, 20. mars 2020.

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur 2019

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

		2019	2018
	Skýr.		
Vaxtatekjur			
Vaxtatekjur af kröfum á lánastofnanir.....		67.825	52.186
Vaxtatekjur og verðbætur af útlánum.....		1.104.619	1.046.305
		1.172.444	1.098.491
Vaxtagjöld			
Vaxtagjöld og verðbætur af lántökum.....		662.883	630.514
Önnur vaxtagjöld.....		108	132
		662.991	630.646
Hreinar vaxtatekjur		509.454	467.845
Rekstrartekjur			
Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum.....	6	417.000	376.200
Gengismunur.....	7	(1.978)	7.119
Aðrar rekstrartekjur.....	8	230.464	233.254
		645.486	616.573
Hreinar rekstrartekjur		1.154.940	1.084.418
Rekstrargjöld			
Veitt framlög til atvinnuráðgjafa.....		210.700	204.800
Veittir aðrir styrkir.....		107.736	121.157
Laun og launatengd gjöld.....	3,4	367.566	357.245
Annar rekstrarkostnaður.....		183.820	162.807
Rekstur fullnustueigna.....	12	1.694	4.872
Afskriftir varanlegra rekstrarfjármuna.....	15	5.750	5.300
Framlög í afskriftarr. útlána o.fl.....	2,13	182.258	114.851
		1.059.525	971.031
Hagnaður ársins		95.415	113.387

Efnahagsreikningur 31. desember 2019

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

		31.12.2019	31.12.2018
	<i>Skýr</i>		
Eignir			
Bankainnstæður.....	9	474.679	1.102.471
Útlán til viðskiptavina.....	10	13.850.098	12.113.274
Fullnustueignir.....	11	441.010	347.510
Veltuhlutabréf.....	14	585.845	571.706
Hlutdeildarfélag.....	14	682.252	642.237
Viðskiptakröfur.....		26.599	29.713
Varanlegir rekstrarfjármunir.....	15	414.975	79.403
		<hr/>	<hr/>
Eignir samtals		16.475.459	14.886.313
		<hr/>	<hr/>
Skuldir og eigið fé			
Lántökur og skuldabréfaútgáfur.....	17	13.014.318	11.504.095
Óráðstöfuð framlög.....		119.710	123.593
Aðrar skuldir.....		125.336	137.944
		<hr/>	<hr/>
Skuldir samtals		13.259.364	11.765.633
		<hr/>	<hr/>
Eigið fé			
Eigið fé.....	2,18	3.216.095	3.120.680
		<hr/>	<hr/>
Skuldir og eigið fé samtals		16.475.459	14.886.313
		<hr/>	<hr/>

Skýringar

1. Upplýsingar um stofnunina

Byggðastofnun er lánastofnun, kt. 450679-0389 og er megin starfsemi stofnunarinnar fólgin í útlánum og öðrum fjárhagslegum stuðningi auk þess að fylgjast með þróun byggðar á Íslandi. Lögheimili stofnunarinnar er að Ártorgi 1, 550 Sauðárkróki.

2. Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um reikningsskil lánastofnana. Ársreikningurinn byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Ársreikningurinn er í íslenskum krónum og allar fjárhæðir eru sýndar í þúsundum króna, nema þar sem annað er tilgreint.

Matsaðferðir

Stjórnendur þurfa að meta og taka sértækar ákvarðanir er varða mikilvæga liði ársreikningsins sem vegna eðlis síns eru háðir mati hverju sinni. Matsaðferðir stjórnenda styðjast við góða reikningsskilavenju. Raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir, geta við sölu eða aðra ráðstöfun, reynt önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Verðtryggðar eignir og skuldir og eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum

Áfallinn gengismunur og verðbætur á höfuðstól eigna og skulda eru færðar í ársreikningnum. Verðtryggðar eignir og skuldir eru færðar miðað við vísitölur sem tóku gildi 1. janúar 2020. Útlán og lántökur í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á síðasta skráða sölugengi Seðlabanka Íslands í lok desember 2019. Innistæður á gjaldeyrisreikningum í íslenskum bönkum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á síðasta skráða kaupgengi viðkomandi viðskiptabanka. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning og efnahagsreikning.

Sölugengi Seðlabanka Íslands í lok ársins:	31.12.2019	31.12.2018
USD	121,39	116,61
DKK	18,24	17,89
JPY	1,12	1,06
EUR	136,21	133,60
 Kaupgengi Arion banka í lok ársins:		
USD	120,62	116,08
JPY	1,11	1,06
EUR	135,42	132,80
 Kaupgengi Landsbankans í lok ársins:		
EUR	135,39	132,80
 Kaupgengi Íslandsbanka í lok ársins:		
USD	120,53	115,93
JPY	1,11	1,06
EUR	135,35	132,76

Skýringar

Vísitölur í upphafi árs:

	1.1.2020	1.1.2019
Vísitala neysluverðs til verðtryggingar	472,8	460,5

Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Endurbætur eru eignfærðar ef líklegt er að þær skili stofnuninni framtíðarhagnaði og hægt er að meta kostnaðinn á áreiðanlegan hátt. Allur viðhaldskostnaður er gjaldfærður í rekstrarreikning þegar til hans er stofnað. Afskriftir eru miðaðar við áætlaðan nýtingartíma einstakra varanlegra rekstrarfjármuna og reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði, að frádregnu áætluðu hrakvirði, miðað við eignarhaldstíma á árinu.

Afskriftarreikningur útlána

Afskriftarreikningur útlána er myndaður til að mæta þeirri áhættu sem fylgir útlánastarfsemi, en hér er ekki um endanlega afskrift að ræða. Framlög í afskriftarreikning útlána eru færð til gjalda í rekstrarreikningi að frádregnum endurgreiðslum vegna áður afskrifaðra lána.

Eignarhlutir í félögum

Hlutdeildarfélög, eru félög sem stofnunin á að jafnaði 20-50% eignarhlut í. Eignarhlutir stofnunarinnar í hlutdeildarfélögum eru í upphafi færðir á kostnaðarverði og eftir upphaflega færslu samkvæmt stöðu eiginfjár viðkomandi félags út frá nýjustu upplýsingum frá þeim félögum. Eignarhlutir í öðrum félögum eru færðir á kostnaðarverði að frádreginni virðisrýrnun. Sé eignarhluti undir 20% en Byggðastofnun með aðila í stjórn félagsins þá er eignarhlutur færður miðað við stöðu eiginfjár út frá nýjustu upplýsingum frá þeim félögum þó þau séu flokkuð á meðal veltufjárbréfa. Matsbreytingar eru færðar yfir rekstrarreikning og efnahagsreikning.

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru færðar á áætluðu söluverði. Matsbreytingar eru færðar yfir rekstrarreikning og efnahagsreikning.

Útlán

Útlán stofnunarinnar eru útlán til viðskiptavina. Þau eru upphaflega metin á gangvirði, sem er lánsfjárhæðin, auk alls kostnaðar vegna viðskiptanna. Útlán eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði. Öll viðskipti stofnunarinnar vegna fjárfestinga hennar eru skráð á viðskiptadegi sem telst sá dagur sem stofnunin hefur skuldbundið sig til viðskiptanna. Áfallnir vextir og verðbætur eru taldir með í bókfærðu virði lána. Vaxtatekjur af lánnum og kröfum eru skráðar undir liðnum „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi og gengismunur undir liðnum „Gengismunur“. Niðurfærsla er byggð á mati á tapsáhættu gagnvart einstökum útlánnum. Útlán sem eru endanlega töpuð eru færð út úr bókum stofnunarinnar.

Skuldunautar

Kröfur á skuldunauta eru færðar samkvæmt upphaflegu viðskiptaverði að teknu tilliti til gengisbreytinga og að frádreginni niðurfærslu sem gerð er til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Niðurfærslan er byggð á mati á tapsáhættu gagnvart hverjum skuldunaut. Kröfur sem eru endanlega tapaðar eru færðar út úr bókum stofnunarinnar.

Skýringar

Handbært fé

Til handbærs fjár í efnahagsreikningi og við gerð sjóðstreymis teljast bankainnstæður.

Tekjur

Tekjur eru færðar þegar verulegar líkur eru á að fjárhagslegur ávinningur þeirra renni til stofnunarinnar og þegar hægt er að meta þær með áreiðanlegum hætti.

Vaxtatekjur eru færðar í rekstrarreikning þegar þær falla til.

Arðstekjur eru færðar þegar réttur stofnunarinnar til innheimtu liggur fyrir.

Leigutekjur af útleigu fullnustueigna eru færðar samkvæmt línulegri aðferð á leigutímanum.

3. Laun og launatengd gjöld

	2019	2018
Laun	288.517	270.582
Lífeyrissjóðsframlög	51.552	48.817
Tryggingagjald	21.758	21.273
Breyting á áunnu orlofi	208	11.303
Önnur launatengd gjöld	5.531	5.271
Laun og launatengd gjöld alls	367.566	357.245

Að meðaltali störfuðu 27 starfsmenn hjá stofnuninni á árinu m.v. heilsársstörf. Þann 31. desember 2019 voru 26 starfsmenn á launaskrá hjá stofnuninni og heilsdagsstöðugildi voru 26.

4. Þóknarir til stjórnar, endurskoðunarnefndar og forstjóra

Laun til stjórnar Byggðastofnunar, endurskoðunarnefndar og forstjóra greinast þannig:

	2019	2018
Magnús Björn Jónsson, stjórnarformaður frá 12.04.2019	2.243	0
Illugi Gunnarsson, stjórnarformaður til 12.04.2019	892	3.132
Einar E. Einarsson, varaformaður stjórnar til 05.02.2019	192	2.018
Eiríkur Blöndal, (varamaður) frá 25.04.2018	0	127
Fjóla B. Jónsdóttir, form. endurskoðunarn. til 17.05.2019	205	541
Gunnar Þór Sigbjörnsson, stjórnarmaður frá 25.4.18 til 30.8.19 .	1.036	1.033
Gunnar Þorgeirsson, stjórnarmaður	1.554	1.549
Halldóra K. Hauksdóttir, varaformaður stjórnar frá 12.04.2019 ..	1.111	0
Ingunn Guðmundsdóttir, stjórnarmaður til 25.04.2018	0	519
Karl Björnsson, stjórnarmaður	1.554	1.552
María Hjálmarsdóttir, stjórnarmaður frá 25.04.2018	1.554	1.033
Oddný María Gunnarsdóttir, (varamaður)	0	127
Ólafur V. Sigurbergsson, endurskoðunarnefnd	466	466
Ragna Hjartardóttir form. endurskoðunarn. frá 17.05.2019	339	0
Rakel Óskarsdóttir, stjórnarmaður til 25.04.2018	0	519
Sigríður Jóhannesdóttir, stjórn og endurskoðunarnefnd	1.942	1.552

Skýringar

Pórey Edda Elísdóttir, (varamaður)	129	65
Aðalsteinn Þorsteinsson, forstjóri	16.836	16.594
Þóknarir til stjórnar, endurskoðunarn. og forstjóra samtals	30.054	30.826

5. Þóknarir endurskoðenda

	2019	2018
Endurskoðun ársreiknings og könnun árshlutauppgjörs	4.217	6.883
Önnur sérfræðiþjónusta/innri endurskoðun	2.282	2.804
Þóknarir endurskoðenda samtals	6.499	9.686

6. Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum og annað framlag ríkissjóðs

Framlag skv. fjárlögum	2019	2018
Almennur rekstur	176.300	171.400
Tímabundið framlag vegna versnandi stöðu minnkaræktar	30.000	0
Atvinnuráðgjafar á landsbyggðinni	210.700	204.800
Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum	417.000	376.200

Framlög ríkissjóðs sem fara í gegnum efnahagsreikning

	2019	2018
Framlag ríkissjóðs v. Brothættra byggða	109.000	100.000
Framlag ríkissjóðs v. Sértekra verk. sóknaráætlunarsvæða	145.000	140.000
Framlag ríkissjóðs v. Byggðarannsóknasjóðs	6.230	7.000
Annað framlag ríkissjóðs samtals	260.230	247.000

Veittir styrkir af framlagi ríkissjóðs sem fara í gegnum efnahagsreikning.

	2019	2018
Styrkur v. Byggðarannsóknasjóðs	6.120	5.750
Styrkir v. Sértekra verkefna sóknaráætlunarsvæða	141.150	120.000
Veittir styrkir alls	147.270	125.750

Óúthlutaðir styrkir vegna annars framlags ríkissjóðs eru færði á efnahagsreikning.

Kostnaður Byggðastofnunar vegna verkefnisins „Brothætta byggðir“ nam 126.245 þúsund krónum á árinu og er færður í rekstrarreikning. Tekjur námu 126.245 þúsund krónum og eru færðar meðal annarra rekstrartekna.

7. Gengismunur

	2019	2018
Gengismunur af útlánam	75.898	214.300
Gengismunur af gjaldeyrisreikningum og kröfum	30.518	76.332
Gengismunur af lántökum	(108.394)	(283.513)
	(1.978)	7.119

Skýringar

8. Aðrar rekstrartekjur

	2019	2018
Endurgreiddur kostnaður vegna Brothættra byggða	126.245	141.602
Endurgreiddur ýmiss útlagður kostnaður	79.249	62.208
Arður og hagnaður af sölu hlutabréfa	16.391	20.955
Tekjur og hagnaður v. rekstrarfjármuna	1.513	3.707
Innheimtutekjur	1.658	1.491
Annað	5.408	3.292
	<u>230.464</u>	<u>233.254</u>

9. Bankainnistæður

	31.12.2019	31.12.2018
Bankainnstæður í íslenskum krónum	267.444	537.225
Bankainnstæður í erlendri mynt	207.235	565.246
Bankainnstæður samtals	<u>474.679</u>	<u>1.102.471</u>

10. Útlán til viðskiptavina

	31.12.2019	31.12.2018
Sundurliðun eftir myntum		
Útlán í íslenskum krónum	12.489.677	10.684.514
Útlán í erlendum myntum	2.643.456	2.570.605
Afskriftarreikningur útlána	(1.283.035)	(1.141.845)
	<u>13.850.098</u>	<u>12.113.274</u>

	31.12.2019	31.12.2018
Sundurliðað eftir lántakendum:		
Bæjar- og sveitarfélög	0,00%	0,00%
Einstaklingar	31,14%	29,78%

	31.12.2019	31.12.2018
Sundurliðað eftir atvinnugreinum:		
Þjónustustarfsemi	36,69%	37,37%
Sjávarútvegur	13,09%	14,89%
Iðnaður	6,63%	7,70%
Landbúnaður	12,46%	10,26%
Fjármálastofnanir	0,00%	0,00%
	<u>100%</u>	<u>100%</u>

Útlán með áföllnum vöxtum greinast þannig eftir eftirstöðvatíma:

	31.12.2019	31.12.2018
Gjaldkræfar kröfur	113.946	163.514
Allt að 3 mánuðum	188.958	179.771
Yfir 3 mán. og allt að 1 ári	856.245	794.434
Yfir 1 ár og allt að 5 árum	3.990.553	3.665.657
Yfir 5 ár	8.700.396	7.309.898
	<u>13.850.098</u>	<u>12.113.274</u>

Skýringar

11. Fullnustueignir

	31.12.2019	31.12.2018
Fasteignir	441.010	325.010
Skip	0	22.500
	<u>441.010</u>	<u>347.510</u>

	F. mat	Stærð m²
Eyrarland 1, Hvammstanga	9.270	159,2
Grænigarður, Ísafirði	78.017	1.366,7
Mön, Skeiða- og Gnúpverjahreppi	138.250	6.308,7
Hraunbú, Skeiða- og Gnúpverjahreppi	63.470	50.753,3
Nesbraut 7, Reyðarfirði	38.000	722,4
Pálsbergsgata 3 og 5, Ólafsfirði	42.230	1.851,4
Sandhorn, Hrísey	23.850	832,7
Sólvellir 23, Breiðdalsvík	90.057	2.081,6
Strandarvegur 29-33, 29R, Seyðisfirði	13.150	601,0
Strandgata 37, Tálknafirði	13.500	456,1
Valgerðarstaðir 4, Fljótisdalshéraði	144.350	5.148,3
	<u>654.144</u>	<u>70.281,4</u>

Fullnustueignir eru bókfærðar í ársreikningi á 441.010 þúsund krónur.

	2019	2018
Fjöldi fullnustueigna í eigu Byggðastofnunar í ársbyrjun	10	11
Fullnustueignir innleystar til fullnustu krafna á árinu	3	1
Fullnustueignir seldar á árinu	(2)	(2)
Fullnustueignir í eigu Byggðastofnunar í lok ársins	<u>11</u>	<u>10</u>

12. Rekstur fullnustueigna

	2019	2018
Leigutekjur	30.240	26.886
Rekstrarkostnaður	31.934	31.758
	<u>(1.694)</u>	<u>(4.872)</u>

Skýringar

13. Afskriftarreikningur

Hreyfingar í þúsundum króna:

Í gegnum framlög í afskriftarreikning skv. rekstrarreikningi fara framlög í afskriftarreikning útlána og viðskiptakrafna auk matsbreytingar hlutafjár og fullnustueigna. Afskriftarreikningur útlána skiptist í sérstakan afskriftarreikning og almennan afskriftarreikning. Undir sérstakan afskriftarreikning útlána falla lántakar með vanskil umfram 3 mánuði auk lántakenda sem metnir eru með verulega tapshættu. Afskriftarreikningur útlána sundurliðast þannig:

	Sérstakur afskr.reikn.	Almennur afskr.reikn.	Samtals
Afskriftarreikningur útlána 2019			
Staðan 1. janúar	368.721	773.124	1.141.845
Framlög á árinu	66.631	98.157	164.788
Endanlega töpuð útlán	(23.597)	0	(23.597)
Staða 31. desember	411.754	871.281	1.283.035
Afskriftarreikn, útlána í hlutfalli af útlánum ...	2,72%	5,76%	8,48%

	Sérstakur afskr.reikn.	Almennur afskr.reikn.	Samtals
Afskriftarreikningur útlána 2018			
Staðan 1. janúar	251.516	738.894	990.409
Framlög á árinu	138.562	34.230	172.792
Endanlega töpuð útlán	(21.357)	0	(21.357)
Staða 31. desember	368.721	773.124	1.141.845
Afskriftarreikn, útlána í hlutfalli af útlánum ...	2,78%	5,83%	8,61%

	2019	2018
Framlag á árinu	164.788	172.792
Framlag vegna viðskiptakrafna	0	(500)
Endurmat fullnustueigna	54.685	40.299
Matsverðsbreyting á hlutum í hlutdeildarfélagum	(23.076)	(65.948)
Matsverðsbreyting á veltufjárbréfum	(14.139)	(31.792)
Framlög í afskriftarreikning skv. rekstrarreikningi	182.258	114.851

Skýringar

14. Hlutafjäreign

Í lok ársins átti Byggðastofnun eftirtalin hlutabréf sem greinast þannig eftir nafnverði og eignarhluta:

Hlutdeildarfélag, eignarhlutur > 20%	Eignarhluti	Nafnverð
Ámundakinn ehf.	20,05%	43.815
Dýralíf ehf.	33,81%	4.000
Eignarhaldsfélag Suðurlands hf.	40,00%	109.142
Fasteignafélagið Hvammur ehf.	24,85%	16.919
Fasteignafélagið Kirkjuból ehf.	30,00%	7.124
Fjallalamb hf.	21,26%	27.344
Fjárfestingafélagið Vör hf.	40,00%	49.756
Hvetjandi ehf.	40,16%	111.529
Molta ehf.	30,00%	50.000
Nes-Listamiðstöð ehf.	35,71%	5.000
Raflagnir Austurlands ehf.	22,37%	3.600
Ullarvinnsla Frú Láru ehf.	29,76%	2.500
Útgerðarfélagið Skúli ehf.	30,01%	24.274
Vilko ehf.	20,72%	21.555
Þörungaverksmiðjan hf.	27,67%	7.919
Hlutdeildarfélag, samtals nafnverð		484.478
Veltufjárbréf, eignarhlutur ≤ 20%	Eignarhluti	Nafnverð
Ásgarður hf.	13,78%	15.000
Borg, saumastofa ehf.	19,82%	170
Eignarhaldsfélag Suðurnesja hf.	19,03%	96.840
Fánasmiðjan ehf.	9,95%	4.167
Fiskvinnslan Drangur ehf.	4,08%	1.000
Grand hótél Mývatn ehf.	7,22%	10.000
Hótél Flúðir hf.	4,77%	1.194
Hótél Húsavík ehf.	0,38%	136
Hótél Varmahlíð hf.	13,04%	3.000
Hvalamiðstöðin Húsavík ehf.	19,70%	2.000
Hæðin á Höfðabraut ehf.	12,28%	2.000
P/F Smyril-line (1.868 þús. DKK)	1,67%	34.070
Samkaup hf.	3,07%	10.801
Snorri Þorfinnsson ehf.	19,89%	12.000
Tröllasteinn ehf.	19,72%	7.000
Yrkjar ehf.	6,21%	1.800
Þórsberg ehf.	16,69%	30.191
Veltufjárbréf, samtals nafnverð		231.369
Hlutafjäreign, samtals nafnverð		715.847

Skýringar

Hlutabréf í hlutdeildarfélagum eru bókfærð í ársreikningi á 682.252 þúsund krónur og veltufjárbréf eru bókfærð á 585.845 þúsund krónur. Verðmæti hlutabréfa sem hefur verið aflað í tengslum við fjárhagslega endurskipulagningu nema 640.233 þúsundir króna.

15. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:

	Fasteignir	Bifreiðar	Hugbúnaður	Samtals
Stofnverð 1/1	71.791	19.889	7.216	98.897
Afskrifað alls 1/1	(5.908)	(7.812)	(5.773)	(19.493)
Bókfært verð 1/1	65.883	12.077	1.443	79.403
Viðbót á árinu	341.323	0	0	341.323
Afskrifað á árinu	(329)	(3.978)	(1.443)	(5.750)
Bókfært verð 31/12	406.876	8.099	0	414.975
Stofnverð alls 31/12	413.114	19.889	7.216	440.219
Afskrifað alls 31/12	(6.237)	(11.790)	(7.216)	(25.244)
Bókfært verð 31/12	406.876	8.099	0	414.975
Afskriftarhlutföll	2%	20%	20%	

Fasteignir stofnunarinnar eru metnar með eftirgreindum hætti. Til samanburðar er bókfært verð eignanna.

	Fasteignamat	Brunabótamat	Bókfært verð
Háahlíð 4, Sauðárkróki	46.900	80.950	10.217
Sauðármýri 2, Sauðárkróki	111.360	0	396.659
	158.260	80.950	406.876

16. Eignir og skuldir tengdar erlendum gjaldmiðlum og verðtryggingu

Erlent:	31.12.2019	31.12.2018
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	2.539.883	2.879.413
Skuldir í erlendum gjaldmiðlum	2.548.361	3.070.239
Nettó staða erlendra eigna og skulda	(8.478)	(190.826)
Verðtryggt:		
Verðtryggðar eignir	9.838.762	8.722.205
Verðtryggðar skuldir	10.465.957	8.433.856
Nettó staða verðtryggðra eigna og skulda	(627.195)	288.349

Skýringar

Tekið hefur verið tillit til niðurfærslu eigna.

Erlendar eignir og skuldir skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

31.12.2019	USD	JPY	EUR	Samtals
Útlán	458.624	458.120	1.415.904	2.332.648
Handbært fé	150.866	56.374	(5)	207.235
Eignir samtals	609.489	514.494	1.415.899	2.539.883
Lántökur	640.305	567.810	1.340.246	2.548.361
Nettó staða	<u>(30.816)</u>	<u>(53.315)</u>	<u>75.653</u>	<u>(8.478)</u>
31.12.2018	USD	JPY	EUR	Samtals
Útlán	321.841	509.689	1.482.637	2.314.167
Handbært fé	335.907	96.500	132.839	565.246
Eignir samtals	657.748	606.189	1.615.476	2.879.413
Lántökur	718.777	672.537	1.678.926	3.070.239
Nettó staða	<u>(61.028)</u>	<u>(66.348)</u>	<u>(63.450)</u>	<u>(190.826)</u>

Tekið hefur verið tillit til niðurfærslu eigna.

17. Lántökur og skuldabréfaútgáfur

	31.12.2019	31.12.2018
Sundurliðun eftir tegund		
Verðtryggðar skuldabréfaútgáfur	10.465.957	8.433.856
Erlendar lántökur	2.548.361	3.070.239
	<u>13.014.318</u>	<u>11.504.095</u>

Lántökur sundurliðast þannig eftir eftirstöðvatíma:

	31.12.2019	31.12.2018
Gjaldkræft	0	0
Allt að 3 mánuðum	273.857	172.444
Yfir 3 mán. og allt að 1 ári	1.266.015	1.143.919
Yfir 1 ár og allt að 5 árum	5.116.874	4.670.471
Yfir 5 ár	6.357.573	5.517.261
	<u>13.014.318</u>	<u>11.504.095</u>

Skýringar

Lántökur skiptast þannig eftir mynt:

	Greiðslu- skilmálar	Loka- gjaldddagi	Vaxtakjör	31.12.2019	31.12.2018
ISK	Jafnar gr.	2030-2034	1,96-5,0% verðtr.	10.465.957	8.433.856
USD ..	Jafnar afb.	2025	Libor +1,5%	640.305	718.777
JPY ...	Jafnar afb.	2023	Libor +1,5%	567.810	672.537
EUR ..	Jafnar afb.	2021-2025	Euribor +0,2-1,45%	1.340.246	1.678.926
				<u>13.014.318</u>	<u>11.504.096</u>

18. Eigið fé

Samkvæmt 84. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki skal eiginfjárgrunnur í heild nema að lágmarki 8% af áhættugrunni, en í árslok var eiginfjárhlutfall stofnunarinnar 19,25%. Fjármálaeftirlitið (FME) hefur ákveðið í samræmi við heimildir sínar, samkvæmt 1. og 2. mgr. 86. gr. d laga um fjármálafyrirtæki, sveiflujöfnunarauka fyrir stofnunina auk verndunarauka skv. 86 gr. e sömu laga. Samanlögð krafa um eiginfjárouka er 4,25%. Skv. ákvörðun FME skal Byggðastofnun viðhalda 2,0% sveiflujöfnunarauka og 2,5% verndunarauka frá og með 1. febrúar 2020. Samanlögð eiginfjárouka verður því frá þeim tíma 12,50%

Frá og með 1. janúar 2020 gildir á Íslandi ákvæði 501. gr. reglugerðar (ESB) nr. 575/2013, sem kveður á um svonefndan afslátt vegna áhættuskuldbindinga lítilla og meðalstórra fyrirtækja (e. SME factor), sbr. 3. mgr. 92. gr. reglugerðar nr. 233/2017. Þótt áhrif afsláttarins komi ekki fram í ársreikningi 2019 þá myndi eiginfjárhlutfall Byggðastofnunar vera 22,83% væri þessari reglugerð beytt miðað við 31.12.2019

	1.1.2018	15.5.2019	1.2.2020
Lögbundin krafa um eiginfjárhlutfall	8,00%	8,00%	8,00%
Sveiflujöfnunarauki	1,25%	1,75%	2,00%
Verndunarauki	<u>2,50%</u>	<u>2,50%</u>	<u>2,50%</u>
Samantölögð krafa um eiginfjárouka	<u>3,75%</u>	<u>4,25%</u>	<u>4,50%</u>
Samantölögð eiginfjárouka	<u>11,75%</u>	<u>12,25%</u>	<u>12,50%</u>

Eigið fé og eiginfjárhlutfall samkvæmt eiginfjárákvæðum laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki

	31.12.2019	31.12.2018
Staða eigin fjárs í upphafi árs	3.120.680	3.007.293
Hagnaður ársins	95.415	113.387
Eigið fé í lok árs	<u>3.216.095</u>	<u>3.120.680</u>
Gangvirðisbreyting fjáreigna og fjárskulda	(11.734)	0
Eiginfjárgrunnur í lok árs	<u>3.204.361</u>	<u>3.120.680</u>
Útlánaáhætta	14.331.108	12.587.677
Markaðsáhætta	302.361	82.852
Rekstraráhætta	2.009.515	1.875.138
Áhættugrunnur	<u>16.642.984</u>	<u>14.545.667</u>
Eiginfjárhlutfall	<u>19,25%</u>	<u>21,45%</u>

Skýringar

19. Ábyrgðir og skuldbindingar

Byggðastofnun var ekki í neinum ábyrgðum gagnvart þriðja aðila þann 31. desember 2019. Í lok desember voru 67 lánsloforð að fjárhæð 3.279 milljónir króna óafgreidd. Samkvæmt reglum Byggðastofnun falla lánsloforð niður 12 mánuðum frá því þau eru samþykkt.

Byggðastofnun hefur á leigu 3. hæð á Ártorgi 1, Sauðárkróki. Leigusamningnum var sagt upp í desember 2019 og mun Byggðastofnun fara út eigi síðar en 1. júlí 2020. Áætluð leigugreiðsla á árinu 2020 er 13 milljónir króna

20. Önnur mál

Stjórn Byggðastofnunar, lykilstjórnendur og hlutdeildarfélag eru skilgreind sem tengdir aðilar auk náinna fjölskyldumeðlima framangreindra og lögaðila undir yfirráðum þeirra. Engin óvenjuleg viðskipti áttu sér stað við tengda aðila á árinu. Engar ábyrgðir hafa verið veittar tengdum aðilum vegna viðskiptaskulda eða viðskiptakrafna.

Útlán til tengdra aðila þann 31. desember 2019 voru 340.058 þús.kr. og vanskil voru 4.683 þús.kr..

Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og forstjóra er getið í skýringu 4.

21. Atburðir eftir reikningskiladag

Byggðastofnun hefur reynt að meta áhrif COVID-19 veirunnar á lánasafn stofnunarinnar en talið er að áhrifin verði mest hjá lántakendum hennar í ferðaþjónustu, en lán til þeirrar greinar nema um 4 milljörðum króna. Stofnunin telur að áhrifin geti haft allt að 500 mkr. neikvæð áhrif á sjóðstreymi á árinu 2020, að því gefnu að ekkert verði greitt af lánnum í ferðaþjónustu og allt að 500 mkr. á árinu 2021 og hefur samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu verið gerð grein fyrir því. Áhrifin verða fyrst mest á sjóðstreymi stofnunarinnar en gætu orðið seinna á rekstur og efnahag. Stofnunin er þó vel í stakk búin að mæta þessu áfalli þar sem efnahagur hennar er sterkur og hún hefur næga lántökuheimild.

Þá mun ákvörðun Fjármálastöðuleikanefndar Seðlabanka Íslands um að aflétta 2% kröfu um sveiflujöfnunarauka á fjármálafyrirtæki auðvelda stuðning stofnunarinnar við fyrirtæki sem lenda í vanda.

Undirritunarsíða

Gunnar Þorgeirsson

Halldóra Kristín Hauksdóttir

Karl Björnsson

Magnús Björn Jónsson

María Hjálmarsdóttir

Sigríður Jóhannesdóttir

Aðalsteinn Eypór Þorsteinsson

Arna Guðrún Tryggvadóttir